

Volfgangs Amadejs MOCARTS
(1756–1791)

Volfgangs Amadejs Mocarts dzimis 1756. gada 27. janvārī Zalcburgā.

Viņa fenomenālā muzikālā apdāvinātība izpaudās ļoti agri — jau četru gadu vecumā tapa pirmās kompozīcijas, un vēl pēc gada viņš brīvi spēlēja klavesīnu, vijoli un ērģeles.

Mūzikas vēsture nezina otru tik strauju profesionālo iemaņu apguves piemēru, ko varētu salīdzināt ar Mocartu. Jau pusaudža gados viņš komponēja operas, orķestra darbus, kameransambļus, vokālos sacerējumus, arī diriģēja, dziedāja un spēlēja dažādus instrumentus.

Mocarta pirmais skolotājs bija tēvs Leopolds Mocarts — Zalcburgas arhibīskapa galma orķestra vijolnieks, arī komponists. Viņš kopā ar ģimeni 1763.–1766. gadā devās koncertceļojumā pa Eiropas pilsētām — Minheni, Frankfurti, Parīzi, Londonu, Hāgu, Amsterdamu u. c., iepazīstinot vietējo aristokrātiju ar saviem brīnumbērniem — Volfgangu un viņa māsu Mariju Annu. Pēc tam viņi līdz 1769. gadam dzīvo Vīnē, kur Volfgangs padziļina zināšanas harmonijā un kontrapunktā, sacer arī vairākus skaņdarbus, to skaitā divas operas — "Šķietamā vientiese" (1768) un "Bastjēns un Bastjēna" (1768).

Svarīga nozīme Mocarta dzīvē ir ceļojumiem uz Itāliju (1769–1770, 1771–1772). Viņš iepazīst Itālijas mākslu un mūziku, intensīvi koncertē, pilnveido savu kompozīcijas tehniku pie pazīstamā pedagoga Džovanni Batistas Martīni un daudz komponē. Šajā periodā tapušās operas "Mitridats, Pontas karalis"(1770), "Askānio Albā"

(1771), "Lučio Silla" (1772) tiek iestudētas uz Itālijas teātru skatuvēm.

Atgriezies Zalcburgā, Mocarts seko tēva piemēram un stājas arhibīskapa kalpībā. Pārsteidzošas ir viņa darbspējas. Viņš ir ne tikai galma kapelmeistars, klavesīnists un vijolnieks, bet paspēj radīt arī milzīgu daudzumu sacerējumu, padziļinot un radoši bagātinot gandrīz visus tajā laikā pazīstamos žanrus. Daudzās sonātes, koncerti, kvarteti, simfonijas, baznīcas mūzika un divertismenti, kurus Mocarts sacerējis šajā periodā, raksturo viņa mākslinieciskо interešu plašumu un daudzpusību. Šajā laikā top operas "Scipiona sapnis" (1772) un "Karalis gans" (1775).

Tā kā Zalcburgā nebija operteātra, lai realizētu savas skatuviskās ieceres, Mocarts dodas uz citām pilsētām. Minhenē tiek iestudēta viņa *opera buffa* "Viltus dārzniece" (1774) un *opera seria* "Idomeneo" (1781). Šo operu panākumi rosina Mocartu pamest Zalcburgu un arhibīskapa galmu un pārcelties uz Vīni.

Kaut arī Mocarta pēdējie desmit dzīves gadi ir komponista daiļrades visaugstākā uzplaukuma laiks, Vīne Mocartam kļūst nevis par "darba un šķīstas svētlaimības mājokli", bet gan uzveļ komponistam vēl milzīgāku darba nastu. Dziesmuspēle "Bēgšana no seraja" (1782) padara Mocarta vārdu plaši pazīstamu Vīnes inteliģences aprindās. Komponista atbalstītāju vidū ir arī Lorenco da Ponte. Sadarbībā ar asprātīgo, brīvdomīgo abatu rodas komponista izcilākās operas "Figaro kāzas" (1786) un "Dons Žuans" (1787), kopīgi tiek veidota arī komiskā opera *Così fan tutte* jeb "Tā dara visas" (1790).

Mocarta pēdējie dzīves gadi aizrit trūkumā, ar pārcilvēcisku sasprindzinājumu strādājot, lai nodrošinātu ģimenei iztiku. Tomēr viņa mūzika nezaudē dzīvesprieku un gaišumu. 1791. gadā viņš paspēj sakomponēt operu "Tita žēlsirdība" un savu divdesmit trešo skatuves darbu — brīnišķīgo pasaku, kurā gaismas spēki uzvar ļaunumu un tumsu — operu "Burvju flauta". Bet Mocarta pēdējais sacerējums — ģeniālais Rekviēms — palika nepabeigts.

Volfgangs Amadejs Mocarts miris Vīnē 1791. gada 5. decembrī.

IDOMENEO *(Idomeneo)*

Heroiska opera trīs cēlienos.
Džovanni Batistas Varesko librets.
Pirmizrāde 1781. gada 29. janvārī Minhenes Galma teātrī.

Darbojošās personas

Idomeneo, Krētas valdnieks	tenors
Idamants, viņa dēls	mecosoprāns
Elektra, Agamemnona meita	soprāns
Ilija, Priama meita	soprāns
Arbass, Idomeneo draugs	baritons
Virspriesteris	bass

Darbības vieta — Krēta.
Darbības laiks — pēc Trojas kara.

1. cēliens. Daudzus gadus ildzis Trojas karš. Grieķi ar viltu ieņēma Troju, salaupīja tur bagātības un paņēma gūstekņus. Pēdējā kaujā krita arī Trojas valdnieks Priams. Viņa meita Ilija nokļuva Krētas valdnieka Idomeneo gūstā. Meitene pārdzīvo nebrīvi un tuvinieku nāvi, taču viņas sirdī nav naida, viņa ciena Idomeneo par cilvēcīgumu. Ilija ir uztraukusies par Idomeneo ilgo prombūtni, par to, vai viņš nav gājis bojā. Viņa ir iemīlējusi Idomeneo dēlu Idamantu, un šīs jūtas viņa uzskata par nodevību pret dzimteni. Ilijai šķiet, ka jauneklis pret viņu ir vienaldzīgs un viņam patīk ķēniņa Agamemnona meita Elektra.

Idamants atnes priecīgu vēsti — krētiešu flote tuvojas. Viņš apsola Ilijai atbrīvot visus sagūstītos trojiešus. Uz salas palikšot viens gūsteknis — Idamants, jo viņa liktenis ir Ilijas rokās. Meitene noklausās jaunekļa atzīšanos un atgādina, ka viņas tuvinieki gāja bojā un uzvarētājs bija Idamanta tēvs. Idamants vēlas noslēgt savienību ar

Troju. Šos vārdus apsveic gan trojieši, gan Krētas iedzīvotāji. Jaunekļa lēmums nav pa prātam Elektrai, jo viņa uzskata, ka šāds lēmums apkauno grieķus. Viņu satrauc arī Ilijas un Idamanta attiecības.

Idomeneo draugs Arbass pavēsta, ka redzams Krētas valdnieka kuģis, tomēr vētra traucē tam piestāt krastā. Elektra satraucas, jo cerējusi ar Idomeneo palīdzību kļūt par Idamanta sievu. Vai tiešām viņas plāni sabruks uzvarētā Trojas ķēniņa meitas dēļ? Elektra lūdz tumsas spēku palīdzību.

Kuģis netiek krastā. Idomeneo apsola jūras dievam Poseidonam upurēt pirmo krastā sastapto cilvēku, tikai lai viņš palīdz tikt krastā. Krastā ķēniņu pārņem šausmas, jo pirmais pretī steidzas dēls. Idamants nesaprot, kāpēc tēvs novēršas. Neredzamu garu balsis slavē vareno Poseidonu.

2. cēliens. Idomeneo ir izmisumā — kā lai glābj dēla dzīvību? Viņš savas bēdas uztic Arbasam. Tas iesaka jaunekli aizsūtīt uz tālām zemēm. Lēmums pieņemts — Idamants Elektras pavadībā dosies uz Argosu. Elektra priecājas, ka tā jauneklis aizmirsīs Iliju. Idamanta kuģis gatavs ceļam. Iestājas nāves klusums, un no jūras dzelmes krastā nāk nezvērs, ko sūtījis Poseidons. Idomeneo atzīstas, ka viņš ir lauzis zvērestu, un lūdz, lai jūras valdnieks iznīcina viņu, nevis nevainīgu upuri.

3. cēliens. Poseidons soda Idomeneo, liekot nezvēram Krētā visu iznīcināt. Idomeneo to var novērst, vienīgi upurējot savu dēlu, taču viņam nav spēka pildīt šo nosacījumu. Idamantu moka doma par aizbraukšanu, viņš atvadās no Ilijas. Meitene nespēj apslēpt savas jūtas. Viņas atzīšanās iedvesmots, Idamants nolemj cīnīties ar nezvēru.

Pie pils sapulcējusies tauta grib uzzināt, kāpēc Krētai uzbrukušas nelaimes. Valdnieks atzīstas un kopā ar priesteri lūdz, lai Poseidons rimstas dusmās.

Atskan sajūsmas saucieni: Idamants uzvarējis nezvēru. Viņš lūdz, lai tēvs izpilda Poseidonam doto solījumu, jo viņš nāves nebaidās. Pirms nāves dēls lūdz, lai Ilija Krētas valdniekam kļūst par īstu meitu. Idomeneo sadūšojas un paceļ dunci pret dēlu, bet viņa roku aptur Ilija, kas vēlas Idamanta vietā atdot savu dzīvību. Poseidonu

aizkustina Ilijas pašaizliedzīgā mīla, un viņš dāvā Idamantam dzīvību. Jūras valdnieks pavēl valdniekam atstāt troni un to nodot Idamantam un Ilijai. Idomeneo lūdz tautu klausīt Idamantu un nodod viņam valdnieka scepteri.

BĒGŠANA NO SERAJA *(Die Entführung aus dem Serail)*

Opera trīs cēlienos.
Gotlība Stefani librets pēc Kristofa Frīdriha Brecnera komēdijas "Belmonts un Konstance" motīviem.
Pirmizrāde 1782. gada 16. jūlijā Vīnes Pils teātrī.

Darbojošās personas

Konstance	soprāns
Blondhena	soprāns
Belmonts	tenors
Pedrillo	tenors
Osmins	bass
Selims-pašā	runājama loma
Janičāri, ķīlnieces, vergi	

Darbības vieta — Turcija.
Darbības laiks — 16. gs. vidus.

1. cēliens. Selima pils jūras krastā. Pilī ar lielām pūlēm iekļuvis jaunais Belmonts, kurš meklē savu līgavu Konstanci. Viņa kopā ar savu kalponi Blondhenu nokļuvusi Selima-pašā gūstā. Jauneklis grib aizvest Konstanci no turku valdnieka pils. Taču visi pūliņi ir veltīgi, jo kalpi to modri sargā.

Uzraugs Osmins šodien ir labā garastāvoklī un dziedādams novāc vīģes. Tomēr raksturs viņam nebūt nav miermīlīgs. Belmonta pūles

uzzināt, vai pilī nav viņa kalpa Pedrillo, nedod nekādus rezultātus. Ja piepildītos tikai puse no lāstiem, ko Osmins velta Belmontam, jaunekļa galva jau sen būtu noripojusi no pleciem.

Pēkšņi no pils iznāk Pedrillo. No kalpa stāsta Belmonts uzzina, ka kuģis, uz kura atradusies Konstance un tās kalpone, kritis pirātu nagos. Labi, ka Selims tās izpircis, un tagad viņas ir kopā. Bet Pedrillo iekārtojies pilī par dārznieku un ieguvis pašā labvēlību. Belmontu viņš Selimam ieteiks kā labu arhitektu, un tad abu meiteņu bēgšanu būs iespējams labāk noorganizēt.

Krastā piestāj kuģis, no kura nokāpj Selima svīta un Konstance. Meitene ir skumja, jo ir pārliecināta, ka liktenis viņu uz mūžu šķīris no iemīļotā, kuru nespēj aizmirst.

Selims pārmet Konstancei, ka tā pārāk ilgi atsakās kļūt par viņa sievu. Belmonts kļūst par šīs sarunas liecinieku un pārliecinās par Konstances uzticību. Savukārt Pedrillo izmanto gadījumu un iepazīstina Selimu ar Belmontu kā talantīgu arhitektu, kurš gatavs kalpot Selimam. Kautrā jaunekļa lūgums tiek apmierināts.

Belmonts grib nekavējoties atbrīvot Konstanci, taču kalps iesaka nesteigties un visu labi apdomāt. Arī Pedrillo zina, kas ir mīla, tomēr viņš prot savaldīties, kaut arī ir neizturami redzēt iemīļoto Blondhenu līdzās vecajam blēdim Osminam.

Uzraugs cenšas aizturēt Belmontu un Pedrillo, jo ir pārliecināts, ka ne velti svešinieki cenšas iekļūt pilī. Belmonts ar kalpu iesteidzas pilī.

2. cēliens. Selima pils dārzs netālu no Osmina mītnes. Vecajam uzraugam iepatikusies Blondhena, ko Selims viņam atdāvinājis kā savas labvēlības zīmi. Tomēr meitene par Osmina mēģinājumu iekarot tās sirdi tikai smejas. Osmins brīdina viņu no tikšanās ar Pedrillo, bet meiteni nav tik viegli iebaidīt. Viņa brīnās par sievietes pazemojošo stāvokli šajā zemē — tāda dzīve viņai nav piemērota. Osmins ir spiests atkāpties.

Ierodas Konstance, kura iegrimusi skumjās domās par bijušo līgavaini. Velti kalpone mēģina iedrošināt savu kundzi. Parādās arī Selims — viņš atgādina Konstancei, ka vairs nevēlas ilgāk gaidīt. Vai Konstance vēlas vai ne — rīt tā kļūs par viņa sievu. Konstance ir izmisumā.

Pa to laiku Pedrillo ir saticies ar Blondhenu un pastāstījis, ka arī Belmonts ir šeit un viss sagatavots bēgšanai. Kalpone steidzas to paziņot savai kundzei. Tagad ir jāgaida nakts un tad jāapmāna sardze. Vispirms jāpadara nekaitīgs Osmins. Visiem zināma viņa vājība pret vīniem, jāšaubās, vai viņš spēs turēties pretim tādam cienastam...

Viss notiek, kā iecerēts. Osmins tukšo kausu pēc kausa un nenojauš, ka ar vīnu kopā iedzer miegazāles. Vecais aizmieg. Aiznest viņu uz mājām — to Pedrillo nokārto vienā mirklī.

Dārzā parādās Belmonts. Viņš ar nepacietību gaida Konstanci. Mīlētāji beidzot ir satikušies. Drīz visas bēdas būs aizmirstas. Laimīgi ir arī Pedrillo un Blondhena.

3. cēliens. Viss ir sagatavots bēgšanai. Krastā stāv kuģis, kurš aizvedīs abus pārus. Pusnaktī laukumā Selima pils priekšā parādās Pedrillo, Belmonts un kuģa kapteinis. Viņi nes virvju kāpnes. Pedrillo lūdz savu kungu nodziedāt serenādi, lai nerastos aizdomas, jo viņš katru vakaru to ir dziedājis. Pa to laiku Pedrillo ieies pilī un pārbaudīs, vai viss kārtībā.

Liktenis bēgļiem ir labvēlīgs. Pedrillo atgriežas un paziņo, ka visi sen guļ. Belmonts pa kāpnēm nones Konstanci, bet nākamajam pārim neveicas. Virvju kāpnes ierauga Osmins, kurš pēkšņi pamodies un skaļi sauc sardzi. Velti Pedrillo un Blondhena cenšas izrauties no kalpa nagiem. Drīz sardze atved arī Belmontu un Konstanci.

Kāds gan būs nelaimīgo liktenis? Visi četri nolemj vīrišķīgi sagaidīt neizbēgamo nāvi. Parādās saniknotais Selims. Visu vēl sarežģī tas, ka Selims Belmontā pazīst sava niknākā ienaidnieka dēlu. Mīlētāji atvadās viens no otra — nu vairs nav nekādu cerību. Tomēr notiek brīnums: Selims visus pārsteidz ar negaidītu lēmumu — viņš neatriebsies sava ienaidnieka dēlam. Viņš būs žēlsirdīgs un atbrīvos mīlētājus. Bēgšana no seraja — turku sultāna harēma — beidzas laimīgi.

FIGARO KĀZAS *(Le nozze di Figaro)*

Komiska opera četros cēlienos.
Lorenco da Pontes librets pēc Pjēra Bomaršē komēdijas "Trakā diena jeb Figaro kāzas".
Pirmizrāde 1786. gada 1. maijā Vīnes Pils teātrī.

Darbojošās personas

Grāfs Almaviva	baritons
Grāfiene Rozīna, viņa sieva	soprāns
Figaro, grāfa kalps	baritons vai augsts bass
Suzanna, grāfienes istabene	soprāns
Marselīna, saimniecības pārzine	mecosoprāns
Kerubīno, pāžs	soprāns
Bartolo, doktors	bass
Bazīlio, mūzikas skolotājs	tenors
Dons Kurcio, tiesnesis	tenors
Antonio, dārznieks	bass
Barbarīna, viņa meita	soprāns
Zemnieki un zemnieces, viesi, kalpi	

Darbības vieta — Andalūzija.
Darbības laiks — 18. gs. beigas.

1. cēliens. Grāfa Almavivas pilī notiek līksma gatavošanās kāzām. Precas grāfa kambarsulainis Figaro ar grāfienes istabeni — nebēdni Suzannu. Grāfu gaidāmās svinībās neiepriecina, jo viņam pašam iepatikusies līgava.

Kāzas izraisa veselu virkni dažādu sarežģījumu. Kaut vai grāfa dāvana. Viņš jaunajam pārim ierādījis istabu, kas tieši savienota gan ar grāfa, gan grāfienes guļamistabu. Kungi nepaspēs tos pat pasaukt, kad abi jau klāt.

Figaro rūpīgi mēra istabu, taču Suzanna kategoriski atsakās no grāfa dāvanas. Grāfs Almaviva gluži vienkārši ir nolēmis izmantot savas pirmās nakts tiesības.

Figaro gatavs likt lietā visu savu veiklību, asprātību un enerģiju, lai izjauktu kunga intrigas, taču jokdarim ir daudz nelabvēļu. Reiz Figaro no grāfa saimniecības daļas vadītājas Marselīnas aizņēmies naudu, dodot rakstisku solījumu viņu precēt, ja parādu neatmaksās. No tā laika vecā saimniecības vadītāja sapņo kļūt par Figaro sievu. Doktors Bartolo viņai palīdzēs, jo viņš vēl līdz šim brīdim nevar aizmirst, cik veikli bijušais bārddzinis viņu apvedi ap stūri, palīdzot grāfam Almavivam apprecēt Bartolo audžumeitu Rozīnu. Bartolo un Marselīna cer, ka grāfs, sapīcis par Suzannas nepiekāpību, viņiem palīdzēs.

Savas rūpes ir arī pāžam Kerubīno. Puišelis ir iemīlējies visās pils sievietēs, bet grāfieni viņš vienkārši dievina. Kerubīno kopā ar dārznieka meitu Barbarīnu ieraudzījis grāfs un pavēlējis viņam nekavējoties atstāt pili. Tagad tikai Suzanna pāžam var palīdzēt. Viņa varētu parunāt ar grāfieni, tā savukārt ar grāfu...

Negaidītā grāfa ierašanās liek Kerubīno paslēpties aiz krēsla. Grāfs Suzannu aicina uz satikšanos, bet viņa jūtu uzplūdus pārtrauc mūzikas skolotāja Bazīlio parādīšanās. Viņš meklē grāfu. Suzannai par šausmām, arī grāfs taisās paslēpties aiz krēsla. Kerubīno tik tikko paspēj ieslīdēt krēslā, un Suzanna viņam uzsedz visu, kas gadās pa rokai.

Tikko ienācis istabā, Bazīlio sāk dziedāt slavas dziesmas grāfam. Viņš iesaka Suzannai aizrādīt Kerubīno, lai pāžs tik maigi nelūkojas uz grāfieni. Almaviva nevar izturēt vecā tenkotāja mājienus, un viņš iznāk no slēptuves. Greizsirdīgais grāfs, ar niknumu stāstot Suzannai un Bazīlio par pāža nesenajiem pārkāpumiem, nejauši paceļ uz krēsla uzmesto apklāju un ierauga tur paslēpušos Kerubīno... Lai izskaidrotu grāfam, kā Kerubīno nokļuvis viņas istabā, Suzannai jāliek lietā visa sava daiļrunība.

Bet tur jau arī parādās pats Figaro. Kopā ar viņu kalpi, kuri apsveic grāfu par lēmumu atteikties no pirmās nakts tiesībām. Grāfam nekas cits neatliek kā izpildīt laulību ceremoniju jau šodien, tikai mazliet vēlāk... Grāfs vēl cer, ka pa to laiku Marselīna pratīs izjaukt kāzas.

Visi ir apmierināti, tikai Kerubīno noskumis. Viņam jādodas projām. Grāfu nedaudz pielaidīgāku dara Kerubīno mājiens, ka, aiz krēsla tupot, viņš šo to dzirdējis... Kerubīno saņem norīkojumu doties uz pulku, lai kļūtu par virsnieku. Figaro viņu mierina.

2. cēliens. Suzannas stāsts par grāfa nedarbiem apstiprinājis grāfienes aizdomas — vīrs viņu vairs nemīl. Figaro cenšas nomierināt abas sievietes un ierosina izjokot grāfu. Jau šodien grāfs saņems zīmīti par grāfienes un kāda tās pielūdzēja sastapšanos. Suzanna savukārt aicinās grāfu Almavivu uz satikšanos dārzā. Bet viņas vietā turp dosies par sievieti pārģērbtais Kerubīno. Tajā pat laikā dārzā ieradīsies arī grāfiene.

Grāfienes istabā ienāk Kerubīno. Viņam rokās pavēle par ieskaitīšanu pulkā, tikai tur aizmirsuši uzspiest zīmogu. Sievietēm tagad nav laika par to domāt. Suzanna aizslēdz durvis uz grāfa guļamistabu un palīdz pāžam pārģērbties sieviešu drēbēs. Pēkšņi pie durvīm kāds dauzās. Tas ir grāfs. Taču istabā atrodas grāfiene divatā ar Kerubīno. Suzanna aizgājusi pēc pāžam apsolītās lentes. Kerubīno ieslēdzas grāfienes guļamistabā.

Saniknots iedrāžas grāfs Almaviva, Figaro zīmīte acīm redzami iedarbojusies. Grāfs pieprasa, lai tūlīt pat atver grāfienes guļamistabas durvis. Grāfiene atsakās pildīt šo pavēli, apgalvojot, ka tur atrodas Suzanna. Grāfa aizdomas vēl vairāk pastiprinās. Nolēmis uzlauzt durvis, viņš liek sievai iet līdzi pēc instrumentiem.

Tikmēr Suzanna, iznākusi no savas istabas, izlaiž Kerubīno no slēptuves. Pati paslēpjas viņa vietā, bet pāžam liek izlēkt pa logu.

Grāfienei nav izdevies izlīgt ar vīru. Rozīna atzīstas, ka istabā atrodas Kerubīno. Almaviva netic, ka šeit darīšana ar neizdevušos joku, un zvēr pāžu bargi sodīt. Kad pa guļamistabas durvīm iznāk Suzanna, grāfiene ir ne mazāk pārsteigta par grāfu. Almaviva lūdz piedošanu, Rozīna ir ar mieru aizmirst apvainojumu, tikai lai grāfs savukārt piedod Figaro, kurš izdomājis joku ar anonīmo vēstuli.

Dārznieka Antonio parādīšanās atkal saasina situāciju. Viņš redzējis, ka pa grāfienes istabas logu izlēcis kāds cilvēks un lecot pazaudējis kādu papīru. Grāfs konstatē, ka tā ir pavēste par Kerubīno

ieskaitīšanu pulkā. Figaro liek lietā visu savu veiklību un pierāda, ka pa logu izlēcis viņš. Bet pavēle pie viņa bijusi tādēļ, ka grāfs uz tās aizmirsis uzlikt zīmogu.

Šķiet, viss jau tuvojas labvēlīgam atrisinājumam, kad parādās Marselīna, kura joprojām cer piespiest Figaro salaulāties ar viņu. Marselīnas pusē ir arī doktors Bartolo un "liecinieks" Bazīlio. Figaro un Suzannas kāzas tiek atliktas.

3. cēliens. Grāfam šķiet, ka gatavojas kaut kas nelāgs. Viņa pārdomas iztraucē Suzanna, kura piekrīt vakarā ar grāfu satikties dārzā. Šīs intrigas pamatā ir grāfienes lūgums — viņa tur ieradīsies pati, ģērbusies Suzannas drēbēs. Grāfs to, protams, nenojauš un jau iepriekš izbauda savas uzvaras prieku.

Ierodas tiesnesis Kurcio un paziņo lēmumu Figaro un Marselīnas lietā. Vai nu Figaro saimniecības vadītājai atmaksā naudu, vai viņam tā jāprec. Figaro savukārt cenšas iegalvot, ka viņš nezina, vai šīm laulībām piekritīs viņa vecāki, kuriem viņš bērnībā nozagts. Tie vispirms ir jāatrod. Viņi droši vien ir muižnieki, jo viņam uz labās rokas bijusi lancetes zīme. Marselīnu un Bartolo šī ziņa satriec — izrādās, Figaro ir viņu sen pazudušais dēls.

Aizkustinošā atkalredzēšanās aina vēl nav beigusies, kad ierodas Suzanna, kas atnesusi Marselīnai naudu. Tikai ar pūlēm izdodas viņai iegalvot, kādēļ Figaro atrodas vecās Marselīnas skavās. Aizkustinātie Figaro vecāki nolemj beidzot likumīgi apstiprināt savu laulību. Tagad gaidāmas divas kāzas.

Drīz sāksies svinības. Tajās piedalīsies arī Kerubīno. Barbarīna pierunājusi viņu pārģērbties sieviešu drēbēs un pēc senas paražas pasniegt pils saimniecei ziedus. Tomēr Barbarīnas pasākums neizdodas. Viņas tēvs — dārznieks Antonio — nolēmis atmaskot Kerubīno. Pārģērbšanās laikā viņš pāžu pamanījis savā namiņā un tūdaļ pat paziņojis par to grāfam. Tikko meitenes pienāk pie grāfienes Rozīnas, dārznieks pazīst Kerubīno. Grāfa dusmām nav robežu, bet Kerubīno aizstāv Barbarīna. Almaviva tik bieži viņu skūpstījis un teicis, ka gatavs darīt visu, ko viņa vēlas. Lai tad tagad viņš atdod Kerubīno tai par vīru. Grāfs ir pārsteigts un apmulsis — it viss šodien vēršas pret viņu.

Svinības turpinās. Pēkšņi Figaro pamana, ka Barbarīna nodod grāfam zīmīti, bet viņš savukārt atdod adatu, ar ko zīmīte sasprausta. Figaro nojauš, ka te veidojas kāda slepena satikšanās.

4. cēliens. Vēlā vakara stundā Figaro pils dārzā atrod satraukto Barbarīnu. Zālē ir iekritusi adata, ko grāfs sūtījis Suzannai. Figaro paliek greizsirdīgs un nolemj atriebties. Liecinieki būs Bazīlio un Bartolo. Jau pēc brīža parādās grāfiene, Suzanna un Marselīna. Saimniecības vadītāja brīdinājusi meiteni par Figaro greizsirdību, un Suzanna tīšām viņu kaitina, izliekoties, ka gaida grāfu.

Parādās Kerubīno. Viņš meklē Barbarīnu, ar kuru šeit norunājis satikšanos, bet ierauga pazīstamu apmetni. Domādams, ka sastapis Suzannu, viņš droši satver grāfienes roku. To redz grāfs, un viņa pļauka, kas domāta pāžam, trāpa Figaro, kurš pielīdis tuvāk, lai visu noklausītos. Grāfs, savu sievu noturējis par Suzannu, aizved viņu uz lapeni.

Figaro gan pazinis pārģērbto Suzannu, taču nolemj viņu pakaitināt. Viņš grāfienei atzīstas mīlestībā un par to saņem pļaukas. Kad parādās grāfs, abi turpina komēdiju. Figaro Suzannu godina par grāfieni un aizved viņu uz otru lapeni, kur jau paslēpušies Kerubīno, Barbarīna un Marselīna.

Grāfs Almaviva visu ir redzējis un sašutumā sasauc kalpus. No grāfa norādītās lapenes iznāk Kerubīno, Barbarīna, Marselīna un visbeidzot Suzanna, ko visi klātesošie uzskatījuši par grāfieni. Tad no otras lapenes iznāk viltus Suzanna un nomet apmetni... Tagad grāfam ir jālūdz piedošana Rozīnai par visām viņa dēkām. Grāfiene piekāpjas, un diena beidzas ar jautriem svētkiem.

DONS ŽUANS *(Don Giovanni)*

Opera divos cēlienos.
Lorenco da Pontes librets pēc viduslaiku spāņu leģendas.
Pirmizrāde 1787. gada 29. oktobrī Prāgas Nacionālajā teātrī.

Darbojošās personas

Dons Žuans	baritons

Komandors	bass
Donna Anna, viņa meita	soprāns
Dons Otavio, donnas Annas līgavainis	tenors
Donna Elvīra	soprāns
Leporello, dona Žuana kalps	bass
Mazeto, zemnieks	bass
Cerlīna, viņa līgava	soprāns
Zemnieki, muzikanti, dejotāji, kalpi	

Darbības vieta — Sevilja.
Darbības laiks — 16. gs. vidus.

1. cēliens. Piedzīvojumiem bagāta bijusi Seviljas muižnieka dona Žuana dzīve. Viņu vienmēr vadījusi nepārvarama tieksme no jauna iekarot sieviešu sirdis. Kaisle viņā uzliesmo acumirklī un tikpat ātri gaist. Uzticība un pastāvīgums donam Žuanam ir svešs. Bet veiklība un drosme vienmēr ļāvusi viņam izvairīties no atriebības.

Tagad donu Žuanu savaldzinājusi Komandora meita donna Anna, un pārdrošais muižnieks, aizsedzies ar masku, naktī iekļuvis viņas guļamistabā. Komandora mājas dārzā savu kungu gaida kalps Leporello. Kunga dēkas uzticīgajam kalpam sagādājušas ne mazums rūpju. Kārtējais dona Žuana piedzīvojumus beidzies neveiksmīgi. Leporello tikko pagūst paslēpties, kad pa kāpnēm noskrien dons Žuans, tam pakaļ donna Anna, skaļi saukdama kalpus.

Dārzā iesteidzas Komandors. Dons Žuans cenšas izvairīties no sadursmes, jo nebūtu nekāds gods nonāvēt vecu cilvēku. Taču Komandors, aizstāvot meitas godu, sāk cīnīties ar donu Žuanu. Veikls zobena cirtiens, un nāvīgi ievainotais Komandors krīt. Dons Žuans un Leporello pazūd. Donna Anna un viņas līgavainis dons Otavio ar kalpiem ierodas par vēlu — Komandors jau ir miris. Otavio zvēr atriebties slepkavam.

Leporello pārmet kungam viņa dēkaino dzīvesveidu. Dons Žuans jau aizmirsis pagājušās nakts notikumus un alkst jaunu piedzīvojumu. Sarunu pārtrauc daiļas svešinieces ierašanās. Bet liela ir dona Žuana vilšanās, jo izrādās, ka nepazīstamā ir viņa sen pamestā donna Elvīra. Klausīties viņas žēlabās un pārmetumos nav patīkami, lai Leporello mierina donnu Elvīru. Dons Žuans nogaida izdevīgu brīdi un bēg. Leporello ne pirmo reizi ir tādā situācijā. Viņš Elvīrai stāsta, ka līdzīgs liktenis piemeklējis daudzas sievietes, kuras dons Žuans kādreiz kaislīgi mīlējis, bet pēc tam pametis un aizmirsis. Lai visas tās atcerētos, Leporello nācies pat sastādīt sarakstu. Tajā ir visu tautību un kārtu sievietes — gudras un muļķes, bagātas un nabagas, jaunas un vecas, spānietes vien ir ap tūkstošiem trim... Leporello dod padomu donnai Elvīrai aizmirst viltīgo pavedēju.

Negaidīti parādās zemnieku kāzu gājiens. Līgava tiešām ir jauka, un dons Žuans vēl laimes jaunajam pārim — Cerlīnai un Mazeto. Cerlīnai glaimo dižciltīgā kavaliera uzmanība. Dons Žuans visus uzaicina uz savu vasarnīcu, lai tur nosvinētu jautras kāzas.

Palicis vienatnē ar Cerlīnu, dons Žuans ar glaimiem cenšas aizvilināt meiteni sev līdzi. Pēkšņi ierodas donna Elvīra un brīdina Cerlīnu neticēt dona Žuana melīgajiem mīlas solījumiem. Šodien kāds neizprotams spēks izjauc visus dona Žuana nodomus. Elvīra aizved prom Cerlīnu, bet donu Žuanu gaida vēl viena nepatīkama tikšanās. Ierodas donna Anna un viņas līgavainis. Viņi vēl nav atraduši Komandora slepkavu un tagad ieradušies pie dona Žuana, lai lūgtu viņa palīdzību.

Anna donā Žuanā pazīst tēva slepkavu, viņu nodevusi paša balss. Ļaundarība nedrīkst palikt nesodīta, noziedznieks jāatmasko...

Tikmēr Cerlīna mēģina izlīdzināt savu pārkāpumu līgavaiņa priekšā. Puisis kļuvis aizdomīgs un netic nevienam viņas vārdam. Klāt atkal ir dons Žuans. Viņš meklējis abus, lai uzaicinātu uz svinībām. Dārzā parādās trīs nepazīstami cilvēki maskās. Dons Žuans nezina, ka tie ir donna Elvīra, donna Anna un dons Otavio. Arī tos viņš uzaicina piedalīties svinībās.

Dona Žuana pils zālē deja seko dejai. Svētki rit pilnā sparā. Ienākušās maskas novēro donu Žuanu. Viņa domas šodien saista vienīgi

Cerlīna. Bet kā lai tiek vaļā no Mazeto? Kā vienmēr palīdz Leporello. Kamēr uzticamais kalps gandrīz vai ar varu piespiež Mazeto dejot, dons Žuans aizved Cerlīnu.

Meitenes kliedzieni pēc palīdzības izraisa apjukumu. Šķiet, dons Žuans vairs neizbēgs no atriebības. Taču arī šeit viņš atrod izeju. Visi redz, ka saimnieks velk aiz sevis sīvi pretojošos Leporello. Kalps gribējis laupīt meitenes godu!

Dons Otavio pieprasa pārtraukt necienīgo izlikšanos. Visi jau sen sapratuši dēkaiņa īsto būtību. Donna Anna un donna Elvīra noņem maskas un nosauc donu Žuanu par nelieti un pavedēju.

Dons Žuans ir samulsis. Viņš jūt, ka tuvojas atmaksas stunda, tomēr bailēm viņa sirdī nav vietas.

2. cēliens. Tumšā naktī dons Žuans un Leporello ieradušies pie donnas Elvīras mājas. Kaislīgo piedzīvojumu meklētāju te atvilinājusi glītā kalpone. Lai satikšanās noritētu veiksmīgi un donnas Elvīras iejaukšanās neizjauktu dona Žuana nodomus, dons Žuans un Leporello apmainās tērpiem. Uz balkona parādās donna Elvīra un nokļūst kunga apģērbā tērptā Leporello apkampienos.

Dons Žuans dzied serenādi zem kārtējā mīlas upura logiem. Parādās Mazeto, kurš kopā ar zemniekiem meklē Cerlīnas goda aizskārēju. Dons Žuans uzdodas par Leporello un sīki apraksta viltus dona Žuana ārieni. Kad zemnieki aiziet to meklēt, viņš veikli izrēķinās ar Mazeto. Atsteidzas Cerlīna un mierina līgavaini. Viņa greizsirdība ir pilnīgi nepamatota, Cerlīnai pasaulē nav nekā dārgāka par Mazeto.

Leporello tikmēr nesaprot, kā tikt vaļā no donnas Elvīras. Viņš ieved to donnas Annas mājā. Klātesošie viņu notur par donu Žuanu un grasās ļaundari sodīt. Pārbiedētais Leporello nomet cepuri, un visi ierauga, ka tas ir dona Žuana kalps. Tomēr labuma no tā ir maz, jo visi nesenie dona Žuana nedarbi tagad tiek piedēvēti Leporello, kurš it kā nelietīgi izmantojis sava kunga drēbes. Nabaga Leporello aizvelkas knapi dzīvs.

Dons Žuans tikmēr paslēpjas kapsētā, un tūdaļ tur ierodas vēl kāds. Tas ir Leporello. Bezbēdīgi smiedamies, dons Žuans stāsta savus jaunākos piedzīvojumus. Pēkšņi atskan balss: "Vēl šonakt tu beigsi smieties."

Tuvumā neviena nav, redzama tikai Komandora statuja. Pēc dona Žuana pavēles Leporello ielūdz to vakariņās. Statuja pamāj ar galvu. Leporello bailēs vai zaudē prātu, bet dons Žuans, kurš nicina briesmas, atkārto ielūgumu.

Dona Žuana pilī viss sagatavots vakariņām. Dons Žuans bezrūpīgi smejas un jokojas, viņam prieku sagādā gan gardie ēdieni, gan jautrā mūzika. Vakariņu norisi pārtrauc donnas Elvīras negaidītā ierašanās. Viņa lūdz donu Žuanu izbeigt netikumīgo dzīvi, atgādinādama, ka viņu gaida briesmīga atmaksa.

Dimd Komandora statujas smagie soļi, atriebības brīdis ir klāt. Statujas parādīšanās satrauc pat bezbailīgo donu Žuanu. Bet viņš tūdaļ attopas un liek Leporello uzlikt uz galda traukus viesim. Komandors no vakariņām atsakās. Viņš ieradies, lai piespiestu donu Žuanu nožēlot grēkus. Dons Žuans lepni noraida Komandora prasību. Nekāda vara nepiespiedīs viņu atteikties no sava "es". Dzirdami draudoši pērkona dārdi, liesmo zibeņi. Komandors ierauj donu Žuanu bezdibenī.

Atriebības alkas šurp atvedušas donnu Annu, donnu Elvīru, donu Otavio, Cerlīnu un Mazeto. Taču viņi sastop tikai bailēs drebošo Leporello, kurš stāsta par notikušo...

COSĢ FAN TUTTE ("Tā dara visas")

Komiska opera divos cēlienos.
Lorenco da Pontes librets.
Pirmizrāde 1790. gada 26. janvārī Vīnes Pils teātrī.

Darbojošās personas

Alfonso	baritons
Gulielmo	bass
Ferrando	tenors
Dorabella	mecosoprāns

Fiordilidži soprāns
Despina soprāns
Kareivji, jūrnieki, kāzu viesi

Darbības vieta — Neapole.
Darbības laiks — 18. gs. beigas.

1. cēliens. Vasaras diena Neapolē. Virsnieki Gulielmo un Ferrando ir priecīgi, jo viņus mīl māsas Dorabella un Fiordilidži. Viņu draugs vecpuisis Alfonso gan uzskata, ka sievietēm nedrīkst ticēt. Lai arī Gulielmo un Ferrando uzticas mīļotajām, tomēr pieņem Alfonso priekšlikumu pārbaudīt meiteņu pastāvību un noslēdz derības.

Dorabella un Fiordilidži runā par saviem līgavaiņiem. Ierodas Alfonso un paziņo, ka abiem jaunekļiem jādodas karagājienā. Māsas ir izmisušas. Gulielmo un Ferrando priecājas, ka meitenes pierādījušas savu mīlestību, tomēr Alfonso uzskata, ka spēle jāturpina. Jaunieši atvadās. Alfonso netic nevienam meiteņu vārdam, un drīz par to varēs pārliecināties arī draugi.

Alfonso nolemj māsas iepazīstināt ar diviem "albāņiem" — pārģērbtiem Gulielmo un Ferrando. Šai rotaļai piekrīt arī istabene Despina.

"Albāņi" ierodas māsu pagalmā un bārsta komplimentus. Māsas ir vienaldzīgas. Alfonso iznāk no slēptuves un ir pārsteigts, sastopot savus sirdsdraugus. Viņš abus liela un izlūdzas meiteņu labvēlību, taču meitenes sašutumā aiziet. Gulielmo un Ferrando uzskata, ka derībās ir uzvarējuši, tomēr Alfonso sagatavojis māsām smagāku pārbaudījumu.

Dorabella un Fiordilidži pastaigājas dārzā. Atskan kliedzieni. "Albāņi" saindējušies ar arsēnu. Māsas satraucas. Alfonso liek Despinai izsaukt ārstu. Istabene pati pārģērbjas par ārstu un atgriežas. "Albāņi" ātri kļūst veseli un dzied slavas dziesmas meitenēm. Puiši lūdz viņus noskūpstīt, bet lūgums tiek kategoriski noraidīts. Alfonso uzskata — vēl mazliet pacietības, un viņš vinnēs derības.

2. cēliens. Māsas ir satrauktas par jauno pielūdzēju nekaunību.

Despina viņas mierina un uzskata, ka nenotiks nekas briesmīgs, ja meitenes pastaigāsies kopā ar jaunajiem paziņām. Viņas sāk izturēties labvēlīgāk pret "albāņiem". Fiordilidži pievēršas Ferrando, bet Dorabella — Gulielmo. Uz Ferrando mīlas vārdiem Fiordilidži atbild ar uzticības apliecinājumiem mīļotajam. Gulielmo ir lepns, jo nekad nav šaubījies par mīļotās uzticību. Bet ko lai viņš pastāsta draugam? Dorabella bijusi laipna pret Gulielmo un uzdāvinājusi viņam sava līgavaiņa attēlu. Ferrando ir sašutis: mīļotā viņu aizmirsusi. Pie visa vainīgs Alfonso.

Dorabella atzīstas, ka viņas kavalieris ir valdzinošs, un pierunā arī māsu neatteikties no laimes. Fiordilidži sāk svārstīties — varbūt tomēr sameklēt līgavaini, lai pārvarētu kārdinājumu.

Parādās Alfonso un jaunie ļaudis. Gulielmo cieš — Fiordilidži apsolījusies palikt mājās kopā ar Ferrando. Alfonso mierina draugu: viņš taču brīdinājis, ka derības var beigties tikai ar viņa uzvaru. Nevienai sievietei nevar ticēt. Tam piekrīt arī Despina. Māsas neatteiktos ar "albāņiem" doties arī uz viņu dzimteni, vajadzīgs tikai notārs, kas apstiprina abu pāru savienību.

Māsas gatavojas svinībām. Par notāru pārģērbtā Despina liek parakstīt laulības līgumu, bet tad Alfonso paziņo, ka atgriezušies Gulielmo un Ferrando. "Albāņi" pazūd. Dorabella un Fiordilidži ir samulsušas. Despina paziņo, ka viņai ar notāru nav nekā kopīga. Kad ierodas albāņu tērpos ģērbušies Ferrando un Gulielmo, viss kļūst skaidrs. Meiteņu pārkāpums ir atklāts. Alfonso līksmo, jo viņš uzvarējis derībās, un ieteic mīlētājiem samierināties. Ferrando un Gulielmo negribīgi piedod meitenēm.

BURVJU FLAUTA *(Die Zauberflöte)*

Opera divos cēlienos.
Emanuela Šikanēdera librets.
Pirmizrāde 1791. gada 30. septembrī Vīnes *Theater an der Wien.*

Darbojošās personas

Zarastro	bass
Tamino, princis	tenors
Nakts karaliene	soprāns
Pamina, viņas meita	soprāns
Papageno, putnu ķērājs	baritons
Papagena, viņa iemīļotā	soprāns
Monostatoss, maurs	tenors
Divi priesteri	tenors un bass
Trīs dāmas	soprāns un divi mecosoprāni
Trīs zēni	soprāns un divi mecosoprāni
Divi karavīri	tenors un bass
Orators	bass

Priesteri, vergi, svīta u. c.

Darbības vieta — Ēģipte.
Darbības laiks — apmēram faraona Ramzesa valdīšanas laikā.

1. cēliens. Tuksnešainā, kalnainā apvidū briesmīga čūska vajā princi Tamino. Pēdējo reizi iesaucies pēc palīdzības, viņš zaudē samaņu. Šajā brīdī no klints aizsega iznāk trīs dāmas ar šķēpiem un sacērt čūsku. Viņas ir pārsteigtas par prinča daiļumu un dodas pie Nakts karalienes, lai pavēstītu par notikušo. Tamino atgūst samaņu un dzird stabules skaņas. Viņš ierauga putnu spalvām klātu cilvēku — tas ir putnu ķērājs Papageno. Princis sirsnīgi pateicas viņam, jo domā, ka Papageno ir viņa glābējs, un Papageno svinīgi pieņem pateicību. Atgriežas trīs dāmas un soda viņu par lielību, ar lielu atslēgu aizslēgdamas putnu ķērājam muti. Dāmas paskaidro princim, ka viņš atrodas Nakts karalienes valstībā. Kā labvēlības zīmi valdniece atsūtījusi princim savas meitas, ļaunā burvja nolaupītās Paminas portretu. Ja, uzlūkojot to, Tamino modīsies mīlas jūtas, viņu gaida gods un laime. Paminas skaistuma savaldzināts, princis nolemj

atbrīvot viņu. Nakts karaliene dāvā viņam burvju flautu — tā palīdzēs pārvarēt visus šķēršļus. Tamino dosies līdzi Papageno, kurš, šķindinādams zvaniņu, liks dancot katram, kurš to dzirdēs. Trīs zēnu pavadībā princis un Papageno dodas ceļā.

Zarastro pilī valda satraukums: maurs Monostatoss, kam bija jāapsargā Pamina, tik dedzīgi centies iegūt viņas mīlestību, ka meitene aizbēgusi. Maurs panāk un rupji velk šurp daiļo gūstekni, lai iekaltu ķēdēs. Negaidot parādās Papageno. Viņš un Monostatoss, pārsteigti un izbijušies viens no otra izskata, bēg katrs uz savu pusi, taču ziņkārība izrādās stiprāka par bailēm, un putnu ķērājs atgriežas pie Paminas. Viņš stāsta par prinča mīlestību pret Nakts karalienes meitu un viņa nodomu to glābt, tāpēc piedāvā nekavējoties bēgt. Pie pils parādās trīs zēni un Tamino. Princis grib ieiet pilī, bet ceļā stājas priesteris. Viņš atklāj Nakts karalienes viltību. Paminu nav nolaupījis ļaunais burvis — Zarastro zemē valda gudrība un labestība. Pamina būs laimīga. Priecīgs, ka mīļotā ir dzīva, Tamino sāk spēlēt burvju flautu. Tās skaņām atsaucas Papageno burvju zvaniņu šķindoņa. Kopā ar Paminu viņš tuvojas templim, bet viņus apsteidz Monostatoss sargu pavadībā. Viņš jau grasās sagrābt bēgļus, kad Papageno zvaniņi liek viņam dejot. Templī tauta slavina Zarastro. Pamina krīt pie viņa kājām un atzīstas nepaklausībā. Maurs atved netālu notverto princi, bet, kad jaunie cilvēki metas viens otra apskāvienos, rupji izšķir viņus. Monostatoss gaida balvu par uzticīgo kalpošanu, bet Zarastro pavēl viņu bargi sodīt. Zarastro paziņo, ka atnācējiem jāiztur pārbaude viņa templī.

2. cēliens. Tamino un Papageno ieiet templī, lai tiktu uzņemti gudro brālībā. Pārbaudes noteikumi ir stingri: kas tos neiztur, tam jāmirst — paziņo priesteri. Izbijies Papageno vispirms kategoriski atsakās, bet ziņa, ka balvā Zarastro dos viņam sievu, maina putnu ķērāja lēmumu. Pirmajā pārbaudījumā svešiniekiem jāparāda stingra attieksme pret sievietēm: viņiem jābūt noturīgiem pret blēdībām un viltību, pret mīlestību un līdzcietību. Izvirzījuši šos noteikumus, priesteri aiziet. Tūdaļ Tamino un Papageno priekšā nostājas trīs dāmas — Nakts karalienes sūtnes. Viņas cenšas pierunāt tos atgriezties pie viņu

pavēlnieces. Tamino neatbild, dāmas pazūd. Papageno, kurš bija gatavs viņām noticēt, krīt pie zemes. Priesteri apsveic princi ar pirmā pārbaudījuma izturēšanu, bet brīdina, ka pārējie būs grūtāki un bīstamāki.

Brīnišķīgā dārzā rožu krūmu ieskautā lapenē guļ Pamina. Monostatoss iekārē viņu vēro. Kādēļ vēlreiz nemēģināt Paminu iegūt? Viņu attur Nakts karalienes balss. Viņa pavēsta Paminai, ka nespēj meitu aizstāvēt, jo viņas tēvs pirms nāves atdevis Zarastro savu talismanu — saules disku, kuru tas nēsā uz krūtīm. Paminai jānogalina Zarastro un jāatdod saules zīme Nakts karalienei. Iedevusi meitai dunci, viņa pazūd. Monostatoss, noklausījies sarunu, nolemj izmantot situāciju. Viņš atņem samulsušajai meitenei dunci un, draudot ar atmaskošanu un nāvi, pieprasa mīlestību. Pamina atsakās. Maurs paceļ pret meiteni dunci, bet viņu attur Zarastro. Viņš zina par karalienes intrigām, taču nedomā atriebties: atriebība būs prinča iesvētīšana gudro kārtā un viņa laime ar Paminu.

Plašs tempļa pagalms, kur priesteri atveduši Tamino un Papageno. Viņiem jāklusē, bet Papageno sāk pļāpāt. Viņš vēlas iedzert. Kā no zemes izaugusi, viņa priekšā parādās vecene ar krūzi rokās un koķeti paziņo, ka viņai ir astoņpadsmit gadu un draudziņš, vārdā Papageno. Savu vārdu viņa nepaspēj pateikt, jo pērkona grāviens liek tai pazust, izbiedētais Papageno zvēr klusēt. Trīs zēni atdod viņam zvaniņus, bet Tamino — flautu. Izdzirdējusi flautas skaņas, atsteidzas Pamina, viņa ir izbrīnījusies un sarūgtināta par prinča klusēšanu, iemīļotā atturība dzen meiteni izmisumā. Priesteri templī apsveic Tamino, kurš izturējis pārbaudījumus. Zarastro pie viņa izved Paminu un atļauj mīlētājiem atvadīties pirms pēdējā pārbaudījuma. Tamino tiek aizvests. Papageno grib viņam sekot, bet priesteris aizšķērso ceļu: dievi piedod viņam vājuma brīdi un dāvina dzīvību, taču viņš nav cienīgs pievienoties izredzēto lokam. Papageno tas arī nav vajadzīgs: viņš sapņo par iedzeršanu un draudzenīti. Atkal parādās vecene, glāsta Papageno un prasa no viņa laulības zvērestu, piedraudot ar ieslodzījumu. Putnu ķērājs zvēr, un vecene pārvēršas par glītu meiteni, ietērptu putnu spalvās. Papageno metas pie viņas, bet priesteris to attur: viņš vēl nav cienīgs dabūt sievu. Meitene

pazūd. Pamina, dziļu bēdu mākta, klīst pa dārzu. Viņai rokā ir duncis. Kādēļ dzīvot, ja Tamino viņu vairs nemīl? Trīs zēni viņu mierina: Tamino joprojām viņu mīl.

Karavīri apsargā to tempļa daļu, kur ielaiž tikai svaidītos. Lai izturētu pēdējo pārbaudījumu, šurp atnācis Tamino. Negaidot viņu apstādina Pamina: viņa grib izturēt pārbaudījumu kopā ar mīļoto. Burvju flautas melodijas pavadījumā viņi bezbailīgi iziet cauri liesmām un viļņu bangām. Pūļa svinīgie saucieni vēstī par viņu uzvaru.

Papageno meklē savu pazudušo skaistuli. Zēni atgādina viņam par burvju zvaniņiem. Kā atskan to skaņas, putnu ķērāja priekšā parādās Papagena.

Tajā pašā laikā Monostatosa vadībā svaidīto templī iekļuvusi Nakts karaliene ar savām trim dāmām, lai sagrautu templi un iznīcinātu svaidītos, taču zibens sašķeļ Nakts karalienes scepteri — viņas pēdējo talismanu. Austot rītam, Zarastro, priesteri un tauta slavina saprātu un mīlestību.